

2

Guia didàctica professorat

Nivell educatiu
EI5

+ info

www.educacio-valencia.es

AJUNTAMENT
DE VALÈNCIA

EDUCACIÓ

Projectes Educatius

València, 2019

[+ info](#)

Edita:

Ajuntament de València
Regidoria d'Educació
Projectes Educatius

ISBN: 978-84-9089-265-7

962 084 283 - 962 082 146
sccproyectosed@valencia.es

Índex

1.	Introducció	4
2.	Objectius	5
	2.1 Objectius generals	5
	2.2 Objectius específics	5
3.	Temes a desenvolupar	5
4.	Competències	8
5.	Metodologia	8
6.	Nivell educatiu	9
7.	Materials i recursos	10
8.	Localització i itinerari	16
9.	Desenvolupament del programa i Temporalització	16
	9.1 Activitats prèvies	16
	9.2 Activitats centrals	21
	9.3 Activitats posteriors	26
10.	Avaluació	31
11.	Bibliografia	32
12.	Annexos	32

1. Introducció

Aquesta guia, que oferim al professorat, és un reforç a les activitats i dinàmiques que es treballaran en les sessions amb el personal educador. L'eix principal del programa “Caminant per la igualtat” és treballar des de la coeducació per a la consolidació de la igualtat entre els GÈNERES.

En la història, el paper social de la dona va quedar relegat a l'àmbit de la reproducció, per la qual cosa les possibilitats de desenvolupament d'elles quedaven relegades a aquest aspecte; mentre que els homes trobaven el seu espai en l'àmbit públic. La divisió sexual del treball establia la dicotomia reproducció vs producció.

Encara que en l'actualitat s'ha anat gradualment trencant amb la dicotomia, i les dones han passat a ocupar en major mesura l'esfera del públic, queda molt camí per recórrer. I els homes encara no han entrat en l'esfera privada en igualtat de condicions. Així el buit que les dones deixen en l'espai reproductiu el venen ocupant altres dones en la reproducció altres mujeres com les mares o cuidadores.

Existeixen, doncs, moltes desigualtats, és per tant, l'objectiu d'aquest programa, educar per la igualtat. La COEDUCACIÓ a l'escola és fonamental si volem éssers humans amb les mateixes oportunitats: “si eduquem igual (a xiquets i xiquetes) seran iguals”. Ateses les manques que hem apuntat.

La coeducació és un mètode educatiu que part del principi de la igualtat entre col·lectius, en el cas d'homes i dones significa no segregar als xiquets i les xiquetes en cap aspecte. Coeducar significa no establir relacions de dominació entre gèneres.

El programa educatiu “Coeducació. Caminant per la igualtat” va dirigit a tots els cicles de primària i secundària. Les sessions s'han adaptat a cada ciclo perquè l'alumnat puga començar el programa en primer d'educació Primària i acabar-lo en l'últim curs de Secundària. Els continguts estan adaptats a l'edat i l'objectiu és recórrer un camí al costat de l'alumnat per diferents àmbits de vida veure dona escolar, familiar, social amb la finalitat d'observar i analitzar les possibles discriminacions i actituds sexistes per a poder transformar-les en comportaments igualitaris i justos. En aquest cas, les activitats van destinades al col·lectiu d'estudiants del primer cicle de primària.

El programa està dividit en tres sessions a l'aula, però en la guia incloem activitats complementàries de reforç que permeten als estudiants assimilar i interioritzar els conceptes treballats per l'educador o educadora.

És important conèixer definicions bàsiques com a SEXE, GÈNERE, ROL DE GÈNERE o ESTEREOTIPS. Aquests conceptes s'aniran ampliant al llarg del programa. També s'analitzaran realitats, dinàmiques i participatives que promouen el diàleg, la reflexió i el pensament crític.

3. Objectius

2.1 Objectius generals

- Educar per a la igualtat.

2.2 Objectius específics

- Fomentar el pensament crític per mitjà de l'anàlisi i reflexió dels patrons establits
- Comprendre els conceptes com a sexe, gènere, rol o estereotips.
- Advertir en diferents àmbits de la vida les desigualtats de gènere existents.
- Observar les possibles discriminacions en el nostre entorn.
- Analitzar les actituds sexistes interioritzades.
- Transformar els nostres comportaments perquè siguen igualitaris.

3. Temes a desenvolupar

Si bé és cert que fa alguns anys la segregació basada en el gènere dins de l'educació formal era molt més explícita, encara en l'actualitat és habitual observar grans desigualtats entre les vivències de les xiquetes i els xiquets durant el seu pas pel sistema educatiu.

Aquesta realitat, afegida a la falta de referents femenins en molts materials didàctics, repercuteix en gran manera a la reproducció de la socialització diferenciada per gèneres i a les diferències en la construcció de la identitat de les xiquetes i els xiquets, encarregades de perpetuar les desigualtats.

El programa “Caminant per la Igualtat” parteix amb la finalitat de trencar amb aquest model i educar en la igualtat, contribuint al fet que s'atorgue el mateix valor social a les tasques tradicionalment considerades femenines o masculines.

Per a això, és important recordar que partim d'una posició social desigual, que comença amb la dominació masculina i l'hegemonia dels valors associats tradicionalment als homes. A aquesta realitat se'l denomina androcentrisme, i fa referència al fet que els valors masculins siguen els predominants i els “recomanables” i que la mirada social es realitze des de la perspectiva de l'home, pretenent incloure als dos gèneres.

A més, és necessari tindre en compte que, com a conseqüència d'això, el treball de cures, que tradicionalment ha sigut responsabilitat de les dones, no compta amb el reconeixement social necessari malgrat ser essencial per al funcionament de la societat.

És per això que per a aconseguir una igualtat real s'haurà d'anar més enllà de l'assoliment de l'accés de la dona al món del treball productiu, acostant-se simplement al model que tradicionalment s'ha considerat masculí per estar aquest més valorat socialment. D'aquesta manera, a l'hora de realitzar intervencions educatives que contribuïsquen a la construcció d'una societat més igualitària, hem de tindre en compte que el camí comença per canviar la manera de comprendre el treball reproductiu i el reconeixement social que se li atorga, entenent que es tracta d'un conjunt de tasques imprescindibles per al desenvolupament de totes les persones i la qualitat de vida, així com per al bon funcionament socioeconòmic.

En aquesta línia, i entenent que la educació és l'instrument fonamental per a trencar amb aquesta mena de desigualtats, la perspectiva més adequada és la de la coeducació, que segons Subirats (1994) és l'educació de dos grups diferents amb la mateixa perspectiva. És important treballar des d'aquest punt de vista per a tractar d'equiparar les oportunitats amb les quals compten xiquetes i xiquets i, per tant, els seus punts de partida i d'arribada.

La coeducació és un mètode educatiu que part del principi de la igualtat entre col·lectius per a no discriminar a cap d'ells, però sense deixar de costat el reconeixement de les seues diferències. Coeducar, en aquest programa, significa trencar amb els estereotips i mandats de gènere, però sobretot tractar de deixar de costat les jerarquies i recuperar el valor social de tot allò que tradicionalment ha sigut desvalorat.

És important conèixer definicions bàsiques en relació a aquest tema, com a SEXE, GÈNERE, ROL DE GÈNERE, ESTEREOTIPS, ETC., conceptes que s'aniran ampliant al llarg del programa. També s'analitzaran realitats mitjançant dinàmiques participatives que promoguen el diàleg, la reflexió i l'esperit crític.

CONCEPTES BÀSICS:

- **SEXE:** es tracta d'un concepte elaborat des de la biologia. Es determinen les característiques biològiques que diferencien als mascles de les femelles en funció als seus òrgans reproductius.
- **GÈNERE:** concepte que va començar a usar-se en la dècada dels seixanta del segle passat per a evidenciar que les diferències entre els homes i dones partien de la construcció social de l'home i la dona. La dicotomia entre el gènere i el sexe partiria del donat (el sexe) i el rebut (el gènere). Treballar sobre aquesta

categoría és fonamental perquè les atribucions socials són les que marquen el punt de partida i el de destinació de les persones. El gènere com a eix de construcció de la identitat al marge de la biologia.

- **SISTEMA SEXE-GÈNERE:** seguint a Gayle Rubin és *el sistema de relacions socials que transforma la sexualitat biològica en productes de l'activitat humana i en el qual es troben les resultants necessitats sexuals històricament específiques* (Aguilar-García, 2008).
- **ROL:** són les experiències viscudes per cada persona en funció a la seua posició social. Així, als homes i dones els pertanyen unes experiències vinculades amb el que significa ser home i dona. El rol és la teatralització del paper social que cada persona pot realitzar.
- **ROL DE GÈNERE:** són els papers diferenciats que assumim en primera persona sobre la base de les normes socials que estableixen els comportaments, actituds, sentiments o activitats propis dels homes o de les dones.

Podem contrastar el punt de vista de dos autors pel que fa als rols de gènere. Per a Parsons, els rols de gènere eren la manera d'organitzar la societat en relació a les accions i aptituds dels homes i les dones des de la lògica de la dicotomia biològica, entenent que eral a millor forma de divisió de la societat.

No obstant això des de la perspectiva de Mead el rol, les atribucions socials que s'estableixen als col·lectius en funció de les seues característiques no pot compreses des de la perspectiva biològica, perquè són convencions socials que aprofiten algunes diferències biològiques maximitzant-les i establint límits sobre la base d'elles.

- **ESTEREOTIP de GÈNERE:** els estereotips de gènere partien del que significa ser home i dona, i les característiques que la societat atorga a cadascun. Cal recordar que el concepte d'estereotip no té per què tindre connotacions negatives.
- **MICROMACHISME:** partim des de la teoria de Bonino. És important treballar des d'aquest concepte precisament perquè és el que vincula les pautes de comportament masculí amb el control, el domini, etc. Bonino entén que ni tan sols els homes que es denominen més progressistes estan allunyats d'ells

(Bonino, 2004). Són formes de violència subtil, que genera malestar, i que a vegades son difícilment identificables.

- **COEDUCACIÓ:** segons Bartolomé (1974) “La coeducació és l'existència de la promoció femenina, el reconeixement dels seus drets i les transformacions d'índole social, psicològica i moral que han imposat un nou estil de viure i d'estar en el món a l'home i a la dona. Educar a les xiquetes i els xiquets per igual, però sense reformar positivament els valors tradicionalment femenins.

4. Competències

Competències:

- Lingüístiques
- Aprendre a aprendre
- Socials i cíviques
- Consciència i expressions culturals

5. Metodologia

El programa es durà a terme per un educador/a amb formació en gènere. La metodologia seguida serà participativa, pretén aportar nous coneixements i realitats a l'alumnat a partir de dinàmiques en els quals aquests/as han d'intervindre. Es busca que a partir dels coneixements i idees que aporten els xiquets i les xiquetes i per mitjà de dinàmiques grupals, es vaja aportant una visió diferent a les creences i patrons que els han anat establits socialment amb la finalitat de motivar en ells i elles el dubte i reflexió sobre aquestes, i guiar-los i conscienciar-los cap a pensaments i idees coeducatives d'igualtat.

El programa consta de tres moments educatius:

- Activitats prèvies: són aquelles realitzades pel professorat abans de la posada en marxa del programa per part del personal educador. En aquestes activitats el professorat per mitjà de dinàmiques grupals, cerca la reflexió i qüestionament en l'alumnat sobre les seues pròpies creences, a més de despertar l'interés i motivació pels temes a tractar en el programa. Aquestes dinàmiques principalment busquen el debat entre el grup, en el qual el professorat exercirà un paper de moderador sense arribar a aportar idees o arguments. El professorat deurà estimular la participació de l'alumnat en les dinàmiques, aconseguir un ambient positiu en els debats i respectar totes l'opinions. Finalment, fer esment

que les activitats proposades són una guia per a facilitar el treball del professorat, però aquest sempre pot adaptar-les amb la finalitat d'aconseguir una intervenció de major qualitat.

- Activitats centrals: són les activitats que es realitzaran pel personal educador a l'aula. Són activitats centrades en la participació dels estudiants i la reflexió col·lectiva sobre la construcció social del gènere. El paper de l'educador o educadora és fonamental per a l'adequada posada en marxa del programa, aquest ha de conèixer i estar sensibilitzat amb la perspectiva de gènere i valors coeducatius que es pretenen transmetre en el projecte. A més, el personal educador ha de ser capaç d'establir un clima agradable i respectuós a l'aula, que motive la participació de l'alumnat. Aquest ha de seguir aquesta guia, però també ha de ser capaç d'adequar-la o modificar-la quan siga necessari amb la finalitat d'aconseguir una intervenció de major qualitat. El programa consta de tres sessions de 45 minuts aproximadament.
- Activitats posteriors: seran realitzades pel professorat després de cada sessió del programa duta a terme pel personal educador, hi haurà tres sessions posteriors d'una duració de 45-60 minuts cadascuna. Aquestes activitats busquen l'assimilació i interiorització dels conceptes i coneixements tractats per l'educador/a, per mitjà de dinàmiques que mostren als xiquets/as que aqueixes desigualtats i rols de gènere els viuen i experimenten en el seu dia a dia sense que ho aprecien. A diferència de les activitats prèvies, ací el professorat sí que haurà de defensar la visió coeducativa, a més d'ampliar aquells coneixements que veja oportuns, però sense buscar l'enfrontament entre idees, s'ha d'aconseguir un clima positiu i de respecte, on els xiquets i xiquetes se senten còmodes per a transmetre les seues idees.

6. Nivell educatiu

EI3, PR1 i PR2

7. Materials i recursos

El programa es desenvoluparà de manera íntegra a l'aula.

Per a les activitats prèvies que es proposen al professorat es necessitaran els següents recursos:

RECURSOS ACTIVITATS	HUMANS	MATERIALS	MATERIAL DEL CENTRE
Xico o Xica?	Professor/a		Quadern de l'Alumnat Aula Pissarra 1 cadira per alumne/a 1 taula per alumne/a Colors Guixos
Pense que...	Professor/a		Aula 1 cadira per alumne/a 1 taula per alumne/a Bolígrafs
A favor o en contra	Professor		Aula

Per a les activitats centrals:

RECURSOS ACTIVITATS	HUMANS	MATERIALS	MATERIAL CENTRE
Què sabem?	Educador/a		Aula Ordinador Projector 1 cadira per a cada alumne/a 1 taula per a cada alumne/a
Canvi de rols	Educador/a	Barrets, teles, corbata, faldes, kit d'eines.	Aula 1 cadira per a cada alumne/a

Qui dorm ací?	Educador/a	Diapositiva	Aula Ordinador Projector 1 cadira per a cada alumne/a 1 taula per a cada alumne/a
Reflexionem	Educador/a		Aula
Què són les tasques de la llar?	Educador/a		Aula 1 cadira per a cada alumne/a 1 cadires per a cada alumne/a Pissarra Guixos

Rosa Caramelo	Educador/a	Conte Caramelo Rosa	Aula 1 cadira per a cada alumne/a
Els contes en l'educació	Educador/a		Aula 1 cadira per a cada alumne/a 1 cadires per a cada alumne/a Quadern de l'alumnat Bolígrafs
Contes clàssics	Educador/a	5 contes clàssics	Aula 1 cadira per a cada alumne/a 1 cadires per a cada alumne/a

Pel·lícula Cendrosa	Educador/a	Tràiler pel·lícula “Ventafocs”	Aula Ordinador Projector 1 cadira per a cada alumne/a 1 taula per a cada alumne/a
Pel·lícula Brave	Educador/a	Tràiler pel·lícula “Brave”	Aula Ordinador Projector 1 cadira per a cada alumne/a 1 taula per a cada alumne/a
Compte “El dinosaure, el príncep, la xiqueta i la seua mama”	Educador/a	Compte “El dinosaure, el príncep, la xiqueta i la seua mama”	Aula 1 cadira per a cada alumne/a 1 taula per a cada alumne/a

Reflexió i avaluació final	Educador	Bolígrafs	Quadernet de l'Alumnat Aula 1 cadira per a cada alumne/a 1 taula per a cada alumne/a
----------------------------	----------	-----------	---

Per a les activitats posteriors:

RECURSOS ACTIVITATS	HUMANS	MATERIALS	MATERIAL DEL CENTRE
Jo beu	Professor/a	Materials per a elaborar mural: colors, cartolines, revistes, purpurina, etc.	Quadern de l'Alumnat Aula 1 cadira per a cada alumne/a 1 taula per a cada alumne/a Bolígrafs

Dibuixar persones	Professor/a		Aula Quadern l'alumnat 1 cadira per a cada alumne/a 1 taula per a cada alumne/a Bolígrafs Paper Colors
-------------------	-------------	--	--

8. Localització i itinerari

Les activitats d'aquest programa es realitzaran a l'aula.

9. Desenvolupament del programa i Temporalització

S'ha assenyalat en la metodologia que el programa està dividit en tres moments temporals: activitats prèvies realitzades amb el professorat a l'aula; activitats centrals dirigides pel personal educador; i, finalment activitats previstes per a consolidar els conceptes amb el professorat amb posterioritat als tallers.

9.1 Activitats prèvies

Les activitats exposades a continuació es recomana siguen dutes a terme pel professorat abans de la posada en marxa del programa per part del personal educador, és a dir abans de cap presa de contacte de l'alumnat amb el programa. Aquestes activitats no són d'obligatorietat per a l'execució del programa, sinó una recomanació per a aconseguir un major abast i assoliment d'objectius, igual que el professorat tenen la possibilitat de dur a terme la totalitat de les activitats o solo aquelles que avalue més positives i amb possibilitat d'executar.

La intenció d'aquestes és que els xiquets i les xiquetes comencen a reflexionar i qüestionar diferents aspectes que posteriorment seran tractats en el programa, a més de despertar interès i motivació pel tema.

Aquests espais de reflexió i dubte davant escenaris i creences que els han sigut establides des del seu naixement estimularan el seu pensament crític. El posicionament del professorat no ha de defensar ni posicionar-se cap a idees coeducatives, ja que busquem que l'alumnat dubte i busque el perquè dels seus pensaments.

La temporalització d'aquestes és aproximada, ja que cal ser conscients que cada grup d'alumnes i alumnes té unes característiques i pot respondre de manera diferent a una mateixa activitat.

ACTIVITATS

TEMPORALITZACIÓ

Dibuixem

30-40 min

Pense que...

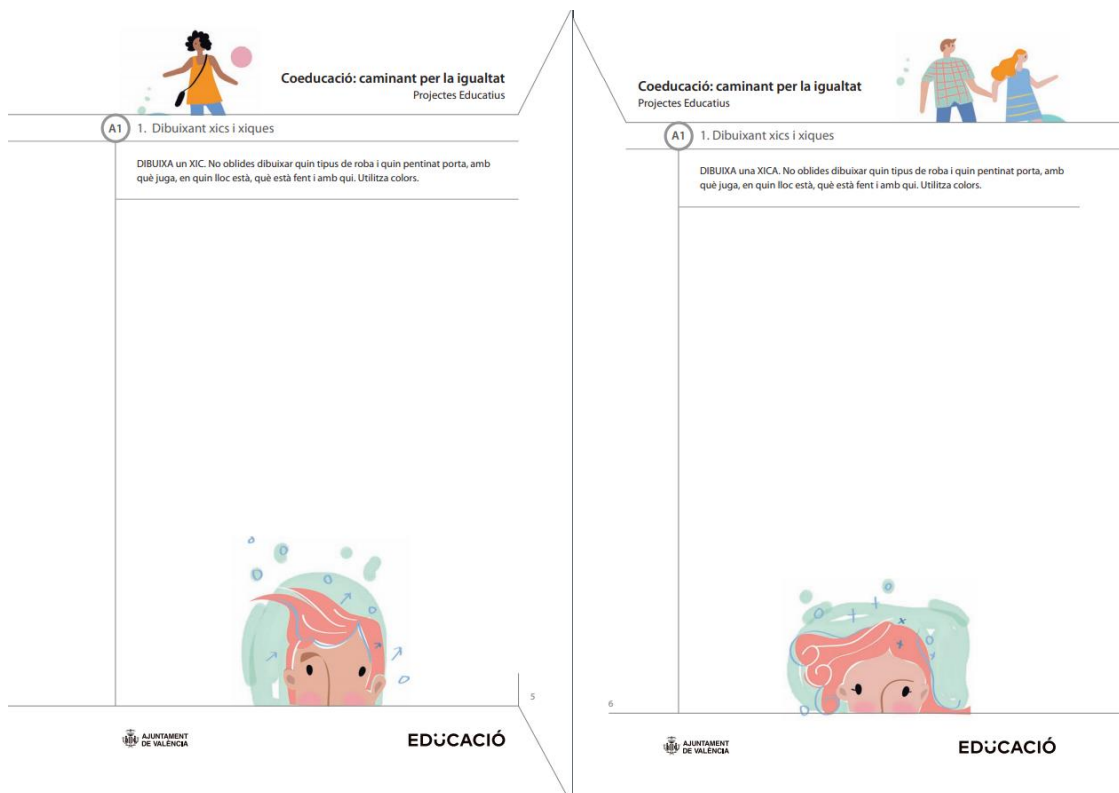
30-40 min

A favor o en contra

30-40 min

Dibuixem

En la primera part de l'activitat dibuixaren d'una banda, un xic i d'altra banda a una xica, han de dibuixar-los amb roba i tall de pèl, a què juga, en quin lloc està, què està fent i amb qui, utilitzant colors. Activitat situada en el Quadern de l'Alumnat.

Una vegada tots/as tinguen finalitzats els seus dibuixos, seran observats i analitzats per tot el grup. El professor/a pot anar anotant en la pissarra aspectes que hagen dibuixat, diferenciat entre xiquets i xiquetes i assenyalant aquells que més repeteixen i que per tant pensen que són característics de xiquetes o xiquets.

Després d'examinar els dibuixos, el professor motivarà el debat entre l'alumnat sobre els "resultats" dels seus dibuixos, serà beneficiós per a aconseguir una reflexió interior en els xiquets qüestionar si els aspectes que han dibuixat com a "coses de xiquets" també poden ser de xiquetes i viceversa, i debatre sobre això. Per exemple: si diversos xiquets/as han dibuixat al xic amb una pilota de futbol, qüestionar aquest aspecte, A tots els xiquets els agrada jugar a la pilota? La pilota també és un joc de xiquetes? A cap xiqueta li agrada jugar a la pilota?

El professor qüestiona allò que han representat, però no aportarà idees al debat, la intenció és crear en els xiquets/as escenaris de dubte i qüestionament sobre les seues creences.

Pense que...

En la primera part de l'activitat, els xiquets/as treballaran sense el quadernet de l'alumnat, a excepció de l'últim apartat que si disposen d'un espai per a acolorir la resposta verda si consideren que és vertadera o en roig si és falsa. Ara bé, treballaran de manera grupal i en veu alta amb el professorat una sèrie de qüestions sobre gènere. El professorat haurà de dir en veu alta a la classe les qüestions plantejades més endavant i incentivar la reflexió sobre els estereotips aplicats socialment. Ja que podem trobar-nos amb respostes com ara, per exemple, que un xic no és afectuós, que una xica no és valenta o atrevida, o que de les tasques de la llar s'encarreguen només les xiques.

L'objectiu final de l'activitat és fer pensar als alumnes/as sobre la igualtat en tots els àmbits i que no hi ha una etiqueta per a cadascun i menys si és qüestió de gènere.

Cal no oblidar, que no hem de transmetre als xiquets/as quines són les respostes correctes o guiar els seus pensaments cap a idees coeducatives, en aquesta part prèvia al programa sol es pretén crear espais de dubte sobre allò que sempre els han transmés com a veritat per mitjà del debat entre diferents idees.

Les qüestions que es plantejaran en classe són les següents:

Pensa 5 característiques que penses que són de xic i dis-les en veu alta en classe

FORT CARIÑOSO AFECTUÓS VALIENT BONIC OBEDIENT
REBEL AVENTURER BONA PERSONA TREBALLADOR SENSIBLE
LLEST SEGUR ATREVIT TOTES

Pensa 5 característiques que penses que són de xica i dis-les en veu alta en classe

FORT CARIÑOSO AFECTUÓS VALIENT BONIC OBEDIENT
REBEL AVENTURER BONA PERSONA TREBALLADOR SENSIBLE
LLEST SEGUR ATREVIT TOTES

Di les respostes que cregues verdaderes de la següent frase

Les tasques de la casa les han de fer

LES XIQUES ELS XICS XICS Y XIQUES

Pensa que 2 treballs que cregues que fan millor els xics

INFERMER PILOT FUTBOLISTA PROFESSOR
CUINER MÈDIC PERRUQUER NETEJADOR MECÀNIC

Pensa que 2 treballs que cregues que fan millor les xiques

INFERMERA PILOTA FUTBOLISTA PROFESSORA

CUINERA MÈDICA PERRUQUERA NETEJADORA MECÀNICA

Acoloreix el quadrat de verd si penses que la frase és vertadera o de roig si penses que és falsa.

☐

ELS XICS I LES XIQUES NOMÉS ENS DIFERENCIEM EN EL NOSTRE COS

☐

ELS XICS PODEN PLORAR

☐

LES XIQUES CUIDEN MILLOR DELS BEBÉS

Coeducació: caminant per la igualtat
Projectes Educatius

A1 2. Pense què...

Acoloreix el quadrat de verd si penses que la frase és vertadera o de roig si penses que és falsa.

☐ Els xics i les xiques només ens diferenciem en el nostre cos.

☐ Els xics poden plorar.

☐ Les xiques cuiden millor dels bebés.

7

EDUCACIÓ

A favor o en contra

En aquesta activitat tots els xiquets i les xiquetes es posaran en peus i realitzaran una fila. El professorat anirà dient en veu alta afirmacions i aquests/as deuran posicionar-se a la dreta si pensen que aqueixa afirmació és correcta, a l'esquerra si estan en contra o quedar-se en el lloc si dubten.

Algunes de les afirmacions que poden dir el professorat són:

- Les xiques són més afectuoses que els xics
- El rosa és de xiques
- Les xics són millors en els esports que les xiques
- Un xic ha de jugar només amb xics
- Els cabells llargs és per a xiques
- Les xiques saben fer millor les tasques de casa
- Les xiques no saben defensar-se soles
- Els xiquets i les xiquetes són iguals
- ...

Després de cada frase serà interessant que cada grup justifique la seua elecció, és a dir perquè pense que és veritat, és fals o no l'es, i es cree debat. Després del debat, es tornarà a repetir l'afirmació per si hi ha xiquets/as que volen canviar la seua posició. Si la resposta del grup és molt unànime, el professorat haurà de motivar el debat qüestionant les seues decisions.

9.2 Activitats centrals

Les activitats centrals es troben dividides en tres sessions de 45 minuts aproximadament cadascuna. En ella s'anaran introduint gradualment els conceptes clau plantejats en el programa pansa aconseguir els objectius proposats, a través de dinàmiques es pretén que l'alumnat vaja prenent consciència ells.

- PRIMERA SESSIÓ

En la primera part de la sessió, l'educador realitzarà una presentació on explicarà què és el programa “Coeducació. Caminant per la igualtat”, el qual és portat per la secció de Projectes Educatius de l'Ajuntament de València, que consta de tres sessions de 45 minuts cadascuna. A continuació exposem les activitats que durà a terme el personal educador, amb una breu explicació:

Què sabem sobre la igualtat?

És una activitat el personal educador preguntarà a l'alumnat que coneixements tenen relacionats amb els conceptes que tractaran en el programa, com: sexe, gènere, estereotip, rol i sexisme.

Canvi de rols

En aquesta activitat l'educador/a a l'aula presentarà als alumnes/as una varietat de materials com ara: barrets temàtics, kits de professions, corbates, teles, etc. Amb aquest material es pretén que l'alumnat durant uns 5 minuts intercanvie el seu gènere, és a dir, els xics imitaran a les xiques i viceversa, utilitzant els objectes abans esmentats. Una vegada acabat el canvi de rols, l'educador/a davant el que ha pogut observar sobre els prejudicis de gènere que han sorgit en la imitació, ha de crear un debat on l'alumnat justifique les seues respostes de manera que es puguin veure els seus diferents punts de vista.

L'objectiu és ensenyar-los que només ens diferencia una cosa entre xics i xiques, el cos, en la resta tots i totes som iguals. Podem vestir, jugar, portar un tall de pèl, colors, jugar, esports, força, treballar, de la mateixa manera.

Coneixem nous conceptes

El personal educador mostra a l'alumnat una diapositiva amb un esquema que resumeix els conceptes de sexe i gènere, per a conèixer-los i aprofundir sobre ells.

Qui dorm ací?

Es mostra als xiquets/as la imatge de dues habitacions amb diferent decorat, quant al color i mobiliari. L'educador/a realitzarà unes preguntes a l'alumnat referents al que veuen i que opinen de qui pertany l'habitació. Ací introduïm el concepte d'estereotip i rol que exerciran les persones que dormen en el les.

Reflexionem

Al final de la sessió, es realitzarà un resum i reflexió del vist en la sessió, on breument s'explicaran els conceptes vistos i es comentarà amb l'alumnat si la percepció que tenien sobre ells ha canviat en alguna cosa.

- SEGONA SESSIÓ

Al començament de la segona sessió es durà a terme un repàs sobre els conceptes vist en la sessió anterior, amb la intenció de comprovar si l'alumnat és capaç de diferenciar: sexe, gènere, estereotip i rol.

Què són les tasques de la llar?

De manera grupal, es preguntarà als xiquets/as si saben diferenciar entre tasca de la llar i treball o professió remunerada. L'educador/a transmetrà que la responsabilitat de la llar és de tots/as, concepte de corresponsabilitat familiar.

Es realitzarà amb l'alumnat una llista de les tasques de la llar, que posteriorment hauran de comptar, en veu alta i aquells que vulguen, qui les realitza a la seua casa. Per a finalitzar, farem un recompte i es comprovarà que encara que els números es van equiparant, encara són les mujeres les encarregades de dur a terme aquestes tasques, a pesar que treballen fora de la llar.

Rosa Caramelo

El personal educador/a llegirà davant els alumnes/as el conte Rosa Caramel.

A través d'aquesta història l'alumnat adquirirà coneixements sobre la identitat sexual i els seus possibles desavantatges, i al fet que ser diferent a la resta no és una cosa dolenta.

Els contes en l'educació

El personal educador transmet que els contes, més enllà d'entretindre'ns ens transmeten idees. Les imatges, les cançons, les il·lustracions, les pel·lícules... no són neutres.

L'educador/a demanarà a l'alumnat que pense en una pel·lícula i emplei l'activitat corresponent en el seu Quadern de l'Alumnat. Posteriorment, posaran en comú les seues respostes i les analitzaran.

Ací els xiquets/as aprendran que en els contes aprenen la identitat de gènere, interioritzen valors i comportaments que assumeixen com a propis.

Coeducació: caminant per la igualtat
Projectes Educatius

A2 2. Els contes en l'educació

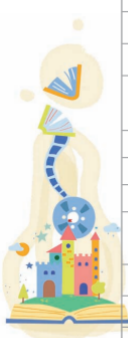
A continuació, veurem si hi ha igualtat en les pel·lícules i contes que més ens agraden.

Pensa en una pel·lícula o conte. En quin has pensat?

Apareix algun problema? Quin?

Qui o quines persones ho solucionen?

Com se soluciona?

10

EDUCACIÓ

Contes clàssics

Treballarà amb alguns contes clàssics com: els tres porquets, la tortuga i la llebre o la cigarra i la formiga. Per mitjà d'aquests contes, també observaran com els contes també transmeten valors.

A cada grup se li entregarà un conte i entre tots han d'extraure els valors que aquests transmeten.

Pel·lícula Cendrosa

Visionar el tràiler de la pel·lícula de la cendrosa. Després, de manera grupal l'alumnat anirà citant qualitats que han observat en els personatges de Ventafocs i el Príncep.

El personal educador, reflexionarà sobre els rols de gènere clàssics establits en els contes, com Ventafocs malgrat ser la protagonista no és capaç de solucionar els seus problemes i és el príncep qui el fa...

- TERCERA SESSIÓ

Al començament de la sessió s'harà un recordatori d'allò vist en el programa fins ara.

Visionat tràiler pel·lícula Brave

La pel·lícula de Brave, es tracta d'un conte no clàssic, es podria considerar un conte coeducatiu. Es duu a terme la mateixa dinàmica que amb la pel·lícula Ventafocs, on l'alumnat ha de fixar-se i citar les característiques que mostren els protagonistes.

Amb aquesta activitat l'educador/a mostra als alumnes la ruptura amb els rols de gènere que transmeten els contes clàssics.

Compte “El dinosaure, el príncep, la xiqueta i la seua mama”

Aquest conte, aporta humor i ruptura d'estereotips on es mesclen contes d'ahir i de hui. Després de veure el conte, l'educador/a i l'alumnat reflexionarà sobre el diferent que és aquest conte respecte als habituals, els personatges són protagonistes de les seues pròpies vides.

Reflexió final

Resum i reflexió del que s'ha vist en la sessió, vivim en societat en les quals les relacions entre gèneres estan jerarquitzades i els valors dominants són els masculins. Des del nostre naixement se'ns imposen actituds, idees, creences que s'esperen de nosaltres/us per el fet de ser home o dona, tot això crega desigualtats que poden arribar a ser discriminatòries, sexistes i fins i tot violentes.

Per a finalitzar, el personal educador avaluarà el grau de satisfacció de l'alumnat respecte al programa, per mitjà d'un qüestionari, i si els continguts tractats han sigut veritablement compresos i assimilats per l'alumnat a través d'una reflexió grupal.

9.3 Activitats posteriors

Les activitats posteriors són un suggeriment per al professorat, amb la intenció de reforçar i consolidar els conceptes i idees tractats en les sessions del programa amb el personal educador. Després de cada sessió del programa es proposa una activitat posterior. Igual que en les activitats prèvies la temporalització establida és aproximada, aquesta dependrà del grup i possibilitats del professorat.

ACTIVITATS	TEMPORALITZACIÓ
Jo bebé	45-60 min
Dibuixar persones	45-60 min

Jo bebé

L'objectiu de la sessió és consolidar els conceptes que s'han treballat amb la persona educadora, a fi que en la segona sessió queden assentats en els estudiants.

Tot això perquè, com és sabut, des del nostre naixement s'estableixen una sèrie de conductes que ens ensenyen a diferenciar-nos entre homes i dones. Aquesta diferenciació ens acompanya al llarg del nostre cicle vital, creant desigualtats que, en alguns casos, poden arribar a ser discriminatòries, sexistes, i fins i tot, violentes.

En la sessió amb el personal educador, hem observat que les úniques diferències que existeixen entre homes i dones són les biològiques, allò que denominem SEXE. Les diferències quant a GÈNERE I ROL, allò que s'espera d'una dona o d'un home, han creat desigualtats.

Aquesta activitat té com a objectiu ser conscients d'aquestes desigualtats de GÈNERE I ROL, poder analitzar el nostre entorn més pròxim per a ser capaços de reflexionar i buscar alternatives no sexistes.

L'alumnat haurà de buscar fotografies de quan eren bebés per a col·locar-les en un mural conjunt amb la resta de la classe. El professorat guiarà l'elaboració d'aquest al seu gust i en relació a la disponibilitat de materials de l'aula.

Posteriorment, el professor els farà una sèrie de preguntes sobre aquesta fotografia. Serà interessant que el professorat vaja enllaçant les dades que aporten amb els temes tractats

en la sessió anterior i que pregunte a l'alumnat si detecten rols de gènere o actituds sexistes.

Les preguntes que el professorat realitzarà a l'aula són les següents:

- Qui va fer la fotografia?

MAMÀ PAPÀ ÀVIA AVI GERMÀ GERMANA ONCLE TIA COSÍ
PRIMERA CUIDADORA CUIDADOR ALTRE/

- Qui apareix en la fotografia? Què faig o fem?
- Qui em donava el biberó normalment?

MAMÀ PAPÀ ÀVIA AVI GERMÀ GERMANA ONCLE TIA COSÍ
PRIMERA CUIDADORA CUIDADOR ALTRE/

- Qui portava el cotxet quan passejàvem?

MAMÀ PAPÀ ÀVIA AVI GERMÀ GERMANA ONCLE TIA COSÍ
PRIMERA CUIDADORA CUIDADOR ALTRE/

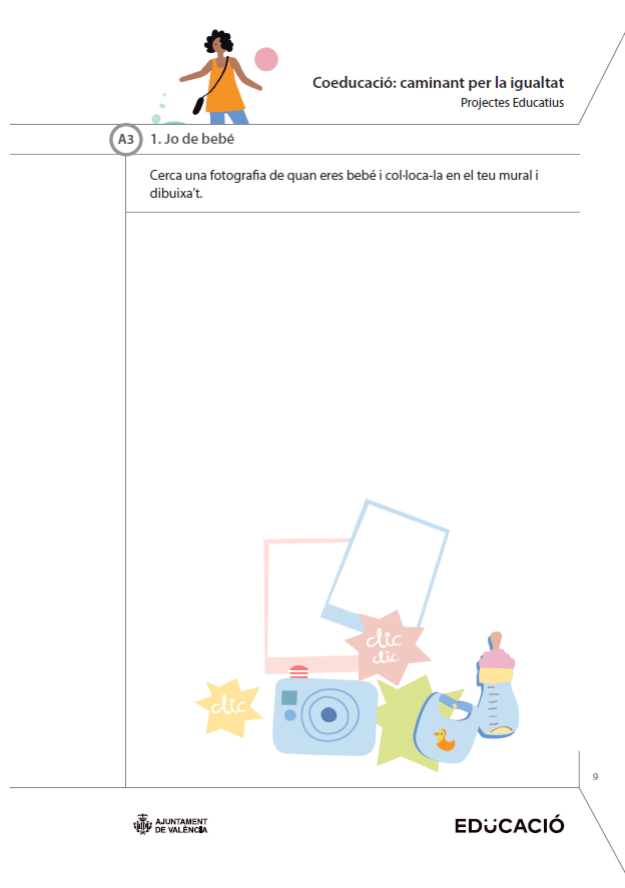
- Qui condueix el cotxe quan aneu tota la família?

MAMÀ PAPÀ ÀVIA AVI GERMÀ GERMANA ONCLE TIA COSÍ
PRIMERA CUIDADORA CUIDADOR ALTRE/

- Qui us cuida quan esteu malaltes/us?

MAMÀ PAPÀ ÀVIA AVI GERMÀ GERMANA ONCLE TIA COSÍ
PRIMERA CUIDADORA CUIDADOR ALTRE/

Per a finalitzar l'alumnat disposarà en el seu guia d'un espai per a poder dibuixar-se quan eren beus.

Dibuixar persones

Després d'haver après que els xics i les xiques poden usar tots els colors, jugar amb el mateix s joguets, vestir-se i portar el pèl com vulguen i treballar del que els agrada, el professorat proposa a l'alumnat que dibuixe persones diverses i les compare amb els dibuixos que va realitzar de xiques i xics en iniciar el programa.

A3 2. Dibuixar persones

Després d'haver après que els xics i les xiques podem usar tots els colors, jugar amb els mateixos joguets, vestir-nos i portar el pèl com vulguem i treballar del que ens agrada, et proposem que dibuixes persones diverses i les compares amb els dibuixos que vas realitzar en iniciar el programa.

12

10. Avaluació

QÜESTIONARI DE QUALITAT --- PROFESSORAT

DADES IDENTIFICATIVES DEL PROGRAMA			
Nom del programa:		Data realització:	
Nom del centre educatiu:		Professor/a responsable:	
Nivell/etapa i Grup assistent:	Nre. alumnat participant. Total: Xiques Xics		
Nom de la sessió:	Nom de la persona que desenvolupa el programa educatiu:		

VALORACIÓ					
<i>Valoreu els següents aspectes del programa en una escala de puntuació de l'1 al 5.</i>					
<i>Marqueu amb una X la puntuació corresponent: 1= Nul; 2 = Deficient; 3= Normal; 4= Bona; 5= Excel·lent</i>					
	1	2	3	4	5
El grau de satisfacció general del programa és					
La duració del programa segons els seus objectius i continguts ha sigut					
L'educador/a que ho ha impartit ha mantingut l'atenció de l'alumnat de forma					
Ha utilitzat una metodologia					
Ha demostrat en la seua actuació un nivell de coneixements i experiència					
La forma d'impartir el programa ha facilitat l'aprenentatge de l'alumnat					
El nivell d'organització del programa (informació, compliment de dates i horaris, etc.) ha sigut					
Importància de la continuïtat d'aquest programa per a futures edicions					

Si desitgeu realitzar qualsevol suggeriment, observació o incidència, per favor, utilitzeu l'espai reservat a continuació

A la sessió de hui:

Al programa en general:

Al material didàctic (només en el cas d'haver sigut sol·licitat):

Al personal que ho ha impartit:

A la gestió organitzadora/planificadora del programa:

Ompliu amb una **X** **només** si s'ha fet el programa en **anys anteriors**

El programa ha millorat	Si No	
El programa ha empitjorat	Si No	

NOTA: Si per alguna causa no podeu entregar este imprés omplit quan finalitze el programa educatiu, vos preguem que remeteu el qüestionari per correu electrònic a sccproyected@valencia.es.

Gràcies per la vostra col·laboració

SECCIÓ PROJECTES EDUCATIUS

Firma del/de la docent

C/ Amadeu de Savoia, 13, 46010 VALÈNCIA

Tel.: 962084283

--

10. Bibliografia

Aguilar García, T « El sistema sexe-gènere en els moviments feministes », Amnis [En línia], 8 | 2008, Publicat el 01 setembre 2008, consultat el 26 juny 2018. URL: <http://journals.openedition.org/amnis/537>; DOI: 10.4000/amnis.537

Bourdieu, P. (2000). La dominació masculina. Barcelona: Anagrama.

Bonino, L. (2004). “Els micromachismes”. Revista Cibeles, n.2, Madrid.

Tallada, A “De les escoles de xiquetes a les polítiques d'igualtat”. Desembre, N.0 286, Quaderns de Pedagogia

Giddens, A. (2010). Sociologia. Madrid: Aliança.

Goffmann, I. (1993). La presentació de la persona en la vida quotidiana. Barcelona: Anagrama.

Subirats, M., (1994) Conquistar la igualtat: La coeducació hui. Barcelona: Graó.

11. Annexos

Annex I

Recursos

- El Masclisme que no es vé. Reportatge emés per RTVE el 5 de Juny de 2015. Disponible en <http://www.rtve.es/alacarta/videos/documentos-tv/documentos-tv-machismo-no-se-ve/3191698/>. Consultat el 27 de Juny de 2018.
- Pàgina Dona i Polítiques Socials FeSP-UGT en la qual existeixen una àmplia gamma de recursos per a treballar des de la perspectiva de la igualtat. <http://www.educandoenigualdad.com>. Consultat el 27 de Juny de 2018.
- Guia didàctica **Coeducació** de l'Institut de la Dona. <http://www.inmujer.gob.es/observatorios/observigualdad/estudiosInformes/docs/009-guia.pdf> Disponible el 27 de Juny de 2018.

- Guia de la formació en igualtat de Dona i Polítiques Socials FeSP-UGT <http://www.educandoenigualdad.com/portfolio/guia-para-la-formacion-en-igualdad/>. Disponible el 27 Juny de 2018.
- Jugar creant igualtat, de Dona i Polítiques Socials FeSP-UGT <http://www.educandoenigualdad.com/portfolio/jugar-creando-igualdad/> Disponible el 27 de Juny de 2018.

Annex II

Lectures recomanades per a l'alumnat

ALCÁNTARA, R. Qui ajuda a casa? Luis Vives (de 4 a 7 anys).

ANHOLT, L.: *Històries de Sempre, Comptades com Mai*. (Col·lecció) Altea (de 4 a 7).

BAUMAN, K. Asseca'm els plats. Lumen (de 6 a 8 anys).

BUTTERWORK, N. Mamà és fantàstica. Barcanova (de 4 a 7 anys).

BREMMAN, I. *Les princeses també es tiren pets*, Algar. (més de 3 anys).

CAPDEVILA, R.:

- Rosa i Blau. Gavina (de 4 a 7 anys).

- La girafa Palmira. (Col·lecció). Altea (de 4 a 7 anys).

COMPANY, M.:

- *La Cangur de la colla*. (Col·lecció) Timun Mas (de 4 a 7 anys).

- *Les tres bessones* (Col·lecció) Timun Mas (de 4 a 7 anys).

DE PAOLA, T. *Oliver Button és un xiqueta*. Miñón (de 6 a 8 anys).

FINE, A.: *Billy i el vestit rosa*. Alfaguara (de 6 a 8 anys).

GILES, A i PARKER, G. *Les girafes no saben ballar*. Esquivadora (de 6 a 8 anys).

MACDONALD, M a i SMITH, J. La reina pirata. S. M. (de 6 a 8 anys).

MEBES, M. Ni un beset per força. Maite Canal (de 4 a 5 anys).

OXENBURY, H. Ajudant. Joventut (de 5 a 6 anys).

REESINK, M.:

- El príncep cendros. Lumen (de 5 a 7 anys).

THOMPSON, C. i WISHINSKY, F. Onga Bonga. Joventut (de 6 a 8 anys).

TORÍ, A.:

- Arturo i Clementina. Tusquets (de 6 a 8 anys).
- Canons i pomes. Lumen (de 6 a 8 anys).
- Rosa caramel. Lumen (de 6 a 8 anys).
- Una felix catàstrofe. Lumen (de 6 a 8 anys).

UGIDOS, S I VALVERDE, M. El meu pare és mestressa de casa, i què? Editors Associats (8 anys).

YEOMAN, J. La Rebel·lió de les bugaderes. Altea (de 6 a 8 anys).